

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการสอน ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3

The Relationship Between Administrators' Instructional Leadership and Teaching Efficiency of Schools Under The Office of Roi-Et Primary Education Service Area 3

อารมณีนาก้อนทอง *

ยุวธิดา ชาญปัญญา **

วิจิต กำมันตะคุณ ***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายคือ 1) เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3, 2) เพื่อศึกษาระดับประสิทธิภาพการสอนของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 และ 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการสอนของครู กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูในสถานศึกษาของรัฐสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 322 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม ประกอบด้วย 3 ตอน ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ แบบสอบถามตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับประสิทธิภาพการสอนของครู ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97 และ 0.90 ตามลำดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 โดยรวมและรายด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านการกำกับติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน ด้านการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการพัฒนาความเป็นครูมืออาชีพ และด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน

2. ประสิทธิภาพการสอนของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านความกระตือรือร้นในการสอน ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน ด้านกลวิธีการสอน และด้านความชัดเจนในการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก

3. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิภาพการสอนของครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ABSTRACT

The purposes of this research were: 1) to study the instructional leadership level of the school administrators under Roi Et Primary Education Service Area Office 3, 2) to study the teaching efficiency of teachers under Roi Et Primary Educational Service Area Office 3, and 3) to study the relationship between school administrators' instructional leadership and teachers' teaching efficiency level

The samples of this study were 322 public school teachers under Roi Et Primary Education Service Area Office 3. The research instrument was a five-point rating scale questionnaire. The reliability values of the instructional leadership and the teachers' teaching efficacy were 0.97 and 0.90 respectively. The data were analyzed by using frequency, percentage, mean, standard deviation and Pearson's product correlation coefficient.

* นักศึกษา หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

, * อาจารย์ หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

The research results were as follows:

1. The level of instructional leadership of the administrators given at a high level in both overall and each aspect. They were ranked according to their average scores from the highest to the lowest as follows: monitoring student progress, encouraging learning environment, managing the instructional program, promoting professional development, and managing curriculum and instruction.

2. The level of the teaching efficiency of teachers under Roi Et Primary Educational Service Area Office 3 was given at a high level in both overall and individual aspect. They were ranked according to their average scores from the highest to the lowest as follows: interaction with enthusiasm for measurement and evaluation, instructional strategies, and clear instructions.

3. There was a positive relationship between the school administrators' instructional leadership and teacher's teaching efficiency under Roi Et Primary Educational Service Area Office 3 with a statistical significance at the level of .01.

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำทางวิชาการ, ประสิทธิภาพการสอนของครู, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3

Keywords: Instructional Leadership, Teaching Efficiency, the Office of Roi-Et Primary Education Service Area 3

บทนำ

ภายใต้บริบทการเปลี่ยนแปลงของโลกมีผลกระทบอย่างกว้างขวางต่อการพัฒนาประเทศในปัจจุบัน ตลอดทั้งการพัฒนาประเทศซึ่งยังคงต้องเผชิญกับบริบทการเปลี่ยนแปลงภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และการแข่งขันอย่างรุนแรง การพัฒนาประเทศให้ดำรงความมั่นคงทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม เพื่อให้ประชาชนดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพและมีความสุขจึงทวีความสำคัญมากขึ้น ดังนั้นประเทศไทยจึงควรต้องมีการเตรียมการสร้างภูมิคุ้มกันให้ประเทศพร้อมที่จะเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อนำไปสู่การพัฒนาประเทศที่ยั่งยืน (สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2554 : 1-31)

การที่จะพัฒนาประเทศชาติให้ยั่งยืนเจริญก้าวหน้าทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองนั้น ต้องอาศัยปัจจัยหลาย ๆ ประการด้วยกัน ปัจจัยที่สำคัญและจำเป็นประการหนึ่ง คือ ปัจจัยด้านทรัพยากรมนุษย์ เพราะเป็นปัจจัยในการบริหารที่สำคัญที่ทำให้กระบวนการบริหารประสบผลสำเร็จและบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนด ทำให้เป็นมนุษย์ที่มีคุณภาพสามารถนำความรู้ที่มีไปใช้พัฒนาสังคมและประเทศชาติให้มีความเจริญก้าวหน้าต่อไปได้ ดังคำขวัญที่ว่า "การศึกษาสร้างคน สร้างงาน และสร้างชาติ" การที่จะทำให้ทรัพยากรมนุษย์เป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าและมีคุณภาพ เกิดการพัฒนาในทุก ๆ ด้านได้ เครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญประการหนึ่งคือการศึกษา (วิโรจน์ สารัตนะ. 2548: 342)

การจะปฏิรูปการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง การจัดการเรียนรู้ให้ตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงและความคาดหวังของสังคม ซึ่งมีผลกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่ของครูและบุคลากรทางการศึกษา การจัดการเรียนการสอนจำเป็นต้องมีการปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่องจึงให้ทันกับกระแสความเจริญก้าวหน้าของโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างไม่หยุดยั้ง และเป็นไปอย่างรวดเร็ว ครูเป็นบุคคลสำคัญที่จะดำเนินงานให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพและส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน กล่าวคือ ครูที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ จะสามารถใช้หลักสูตรและสิ่งเอื้ออำนวยที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อพัฒนาศักยภาพในตัวผู้เรียนให้สูงขึ้น (นุชลี อุภักย์. 2554 : 43-44)

การพัฒนาศักยภาพในตัวผู้เรียนให้สูงขึ้น มีความเกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพการสอนของครูเนื่องจากครูเป็นผู้จัดการเรียนการสอนที่เหมาะสม ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิด การเรียนรู้ ตลอดจนทำให้ผู้เรียนได้รับผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์ การที่ครูจะมีประสิทธิภาพการสอนที่ดีได้นั้น ควรต้องมีลักษณะความเป็นครูที่ดี เช่น มีการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพ มีความกระตือรือร้นใส่ใจในการสอนและมีมนุษยสัมพันธ์ มีความชัดเจนในการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งการใช้กลวิธีการสอน เพื่อให้นักเรียนเข้าใจในเนื้อหาเหมาะสมกับวัยยิ่งขึ้นในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนครูควรสร้างความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน (นาวา สุขรมย์. 2550: 71) มีความกระตือรือร้นในการสอนต้นด้วยเสมอและที่สำคัญยังการสอนที่ดีครูต้องมีการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนและให้ข้อมูลป้อนกลับแก่นักเรียน แจ้งผลการสอบหรือข้อบกพร่องให้นักเรียนทราบทันทีและช่วยปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง

ของนักเรียนให้บรรลุเป้าหมาย คุณภาพการศึกษาและมาตรฐานของสถานศึกษา (Bloom. 1976 : 115-127)

ในการจัดการศึกษานั้นสถานศึกษาเป็นสถาบันทางสังคมที่ได้รับมอบหมายให้มีหน้าที่จัดการศึกษาโดยการสร้างและพัฒนาคนให้มีคุณภาพพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติได้ให้ความสำคัญกับสถานศึกษามาก เพราะเป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่ช่วยสร้างคนให้เกิดคุณภาพตามที่ชาติต้องการโดยเฉพาะการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานต้องอาศัยองค์กรปฏิบัติ คือ สถานศึกษา ซึ่งหมายถึงการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาอื่นที่มีความรู้ความเข้าใจ และสามารถดำเนินการตามแนวทางการจัดการศึกษาได้เป็นอย่างดี ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็นผู้นำการปฏิรูปที่มีประสิทธิภาพ (ธีระ รุญเจริญ. 2546 : 2) และการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนั้น ผู้บริหารเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการสร้างความสำเร็จในองค์กร ผู้บริหารต้องมีภาวะผู้นำโดยเฉพาะผู้นำทางวิชาการ (อชณีย์ รักซ้อน. 2543 : 3) เพราะการบริหารงานวิชาการเป็นงานที่สำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา เนื่องจากการบริหารงานวิชาการเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา โดยเฉพาะเกี่ยวกับการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษาและเป็นเครื่องชี้ความสำเร็จความสามารถของผู้บริหารเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการเพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และจุดมุ่งหมายของการศึกษา เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับนักเรียนที่จะส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพการศึกษาและมาตรฐานของสถานศึกษา การที่ครูผู้สอนจะมีพฤติกรรมการสอนที่มีประสิทธิภาพได้นั้น ย่อมขึ้นอยู่กับผู้บริหารสถานศึกษาที่จะต้องมีการพัฒนาส่งเสริมสนับสนุนให้มีการพัฒนาศักยภาพของครูผู้สอนในสถานศึกษาด้วยวิธีการที่หลากหลาย เพื่อพัฒนาครูให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. 2552 : 4) จากการศึกษาของนางวสุขมย์ (2550 : 71) ได้ชี้ให้เห็นว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการสอนของครูในทางบวกอยู่ในระดับสูง จึงทำให้ครูเกิดความกระตือรือร้น ที่จะปฏิบัติงานหรือพัฒนาตนเองตามไปด้วย ซึ่งทำให้เกิดประสิทธิภาพและเกิดความคิดสร้างสรรค์ในการทำงาน ด้วยเหตุนี้ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องมีบทบาทในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน

จากความสำคัญที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยจึงได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการสอนของครูผู้สอนว่ามี

ความสัมพันธ์กันหรือไม่อย่างไร เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการบริหารงานวิชาการควบคู่ไปกับการพัฒนาประสิทธิภาพการสอนของครูผู้สอน อันจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุผลต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3
2. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิภาพการสอนของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาและประสิทธิภาพการสอนของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3

วิธีการดำเนินงานวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรในการวิจัยในครั้งนี้ คือ ครูที่ปฏิบัติงานสอนในโรงเรียนของรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ในปีการศึกษา 2559 จำนวน 1,970 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3. 2559 : ออนไลน์)

1.2 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยในครั้งนี้ คือ ครูที่ปฏิบัติงานสอนในโรงเรียนของรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 3 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตารางของ Krejcie & Morgan (บุญชม ศรีสะอาด และคนอื่น ๆ . 2553 : 34-35) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 322 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามขนาดของสถานศึกษา การเลือกกลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการจับสลากรายชื่อครูแต่ละขนาดแบบไม่ใส่คืนจนครบตามจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง จำนวน 1 ฉบับ โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ประกอบด้วย ระดับการศึกษา ประสบการณ์ ในการทำงาน
อันดับ และขนาดของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการ
ของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ ด้านการ
บริหารหลักสูตรและการสอน ด้านการจัดการเรียนการสอน
ด้านการกำกับติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน ด้านการ
ส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ และด้านการพัฒนาความเป็น
ครูมืออาชีพ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วน
ประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับประสิทธิภาพการสอน
ของครู ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ ด้านความชัดเจนในการจัดการ
เรียนการสอน ด้านกลวิธีการสอน ด้านความกระตือรือร้น
ในการสอน ด้านความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน และ
ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนเป็นแบบมาตรา
ส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็น
แบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาจาก
ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่านและ คำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง
(Item-Objective Congruence Index : IOC) โดยคัดเลือก
ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.80-1.00 นำแบบสอบถาม
ไปทดลองใช้เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามตอน
ที่ 2 ภาวะผู้นำทางวิชาการเท่ากับ 0.93 และความเชื่อมั่น
ของแบบสอบถามตอนที่ 3 ประสิทธิภาพโรงเรียนเท่ากับ
0.91 นำแบบสอบถามที่มีคุณภาพของเครื่องมือผ่านเกณฑ์
ที่กำหนดไปใช้เก็บข้อมูลจริง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

3.1 ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัย
ราชภัฏร้อยเอ็ดเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวม
ข้อมูล

3.2 ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามทั้งส่งด้วยตนเอง
และส่งทางไปรษณีย์พร้อมซองติดแสตมป์ที่มีชื่อที่อยู่ของ
ผู้วิจัยพร้อมด้วยหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยถึงกลุ่ม
ตัวอย่างและให้ส่งกลับคืนผู้วิจัยทางไปรษณีย์โดยนัดหมาย
วันและเวลาในการส่ง-รับแบบสอบถามคืนภายในเวลา 10 วัน
หากไม่ได้รับตามกำหนด ผู้วิจัยได้โทรประสานงานและ
ไปพบด้วยตนเอง เพื่อติดตามทางถาม

3.3 นำแบบสอบถามที่รวบรวมมาได้จำนวน
322 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ทำการตรวจสอบความถูกต้อง
สมบูรณ์ทุกชุดเพื่อนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ทางสถิติ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

4.1 วิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการ
ของผู้บริหารสถานศึกษาและประสิทธิภาพการสอนของครู
หาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard
Deviation)

4.2 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำ
ทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาและประสิทธิภาพ
การสอนของครู ใช้ค่าสหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson
Product Moment Correlation Coefficient)

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

5.1 สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย
และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.2 สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
ใช้การหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับนิยาม
ศัพท์เฉพาะ (Index of Item Objective Congruence :
IOC) โดยมีค่า IOC แต่ละข้อเท่ากับ 0.6-1.0 และหาค่า
ความเชื่อมั่นโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา โดยค่าความเชื่อมั่น
ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา เท่ากับ 0.97
และค่าความเชื่อมั่นประสิทธิภาพการสอนของครู เท่ากับ 0.90

5.3 สถิติที่ใช้ทดสอบสมมุติฐาน คือ ค่าสัมประสิทธิ์
สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

สรุปผล

การวิจัยครั้งนี้สรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3
โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจาก
มากไปหาน้อยได้ ดังนี้ ด้านการกำกับติดตามความก้าวหน้า
ของนักเรียน ด้านการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ ด้านการ
จัดการเรียนการสอน ด้านการพัฒนาความเป็นครูมืออาชีพ
และด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน

2. ประสิทธิภาพการสอนของครู สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 3 โดยรวมอยู่
ในระดับมาก โดยด้านความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน
อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านความกระตือรือร้นในการสอน
ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน ด้านกลวิธีการสอน
และด้านความชัดเจนในการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการ
ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการสอนของครู
โดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ .01 โดยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง ($r=0.60$) กับ
ประสิทธิภาพการสอนของครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่

ระดับ.01 ทั้งนี้เมื่อพิจารณาภาวะผู้นำทางวิชาการของ
ผู้บริหารสถานศึกษาแต่ละด้านพบว่า ทุกด้านมีความสัมพันธ์
ในระดับปานกลางกับประสิทธิภาพการสอนของครู อย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
เรียงจากมากไปหาน้อยตามลำดับดังนี้ ด้านการบริหารจัดการ
หลักสูตรและการสอน ($r=0.59$) ด้านการจัดการเรียนการสอน
($r=0.55$) ด้านการพัฒนาความเป็นครูมืออาชีพ ($r=0.54$)
ด้านการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ ($r=0.52$) และด้าน
กำกับติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน ($r=0.51$) ตามลำดับ

อภิปรายผล

การวิจัยผู้วิจัยนำประเด็นที่น่าสนใจมาอภิปรายผล
ดังนี้

1. ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของ
ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 โดยรวมและรายด้านอยู่ใน
ระดับมาก ทั้งนี้เนื่องด้วยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ
พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 6
ว่าด้วยมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษาที่ได้
กำหนดให้ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็นผู้นำทางวิชาการ
อย่างมีคุณภาพเพื่อพัฒนาและยกระดับคุณภาพการศึกษา
และเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอกจากสำนักงาน
รับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545 : 15) ผู้บริหาร
สถานศึกษาจึงจำเป็นต้องสร้างและพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการ
ให้เกิดขึ้น พร้อมทั้งการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตร
สถานศึกษาพัฒนาครูสู่ความเป็นครูมืออาชีพ มีการส่งเสริม
บรรยากาศการเรียนรู้ และกำกับติดตามความก้าวหน้าของ
นักเรียน ทั้งนี้เพราะในการปฏิรูปการศึกษาจำเป็นต้องมี
ผู้บริหารที่มีความรู้ที่มุ่งเน้นการบริหารงานด้านวิชาการ
เป็นหลัก ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับแนวคิดของรุ่ง
แก้วแดง (2543 : 5) ที่กล่าวว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการเป็น
คุณลักษณะที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำ
ทางวิชาการของสถานศึกษา และเป็นผู้ที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพ
การปฏิบัติงานของครู ดังนั้นภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร
สถานศึกษาจึงมีความสำคัญต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา
สอดคล้องกับแนวคิดของชญาภาญจน์ เจริญชนม์ (2553 :
40) กล่าวว่า ความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
ในการนำความรู้ ทักษะ ตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ มาใช้ให้เกิด
ประโยชน์ ต่อการดำเนินงานวิชาการ สามารถใช้กลยุทธ์
ทั้งการเป็นผู้นำและการบริหารและนำกลุ่มให้ทำกิจกรรม
ทางด้านวิชาการ ให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้

อันจะส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอน
และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในที่สุด

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของวิเชียร
ทองคลี (2554 : 119-122) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง
ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการจัด
การเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 11 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการ
ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูโดยรวมทุกด้าน
อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของละอองดาว ปะโพธิง
(2554 : 81-82) ได้วิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำ
ทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับพฤติกรรมการสอน
ที่มีประสิทธิภาพของครูในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจังหวัดเลย
ผลการวิจัยพบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร
สถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก

ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า ด้านกำกับติดตามความก้าวหน้า
ของนักเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารและ
ครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด
เขต 3 ได้ให้ความสำคัญในการบริหารงานวิชาการและ
การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของสถานศึกษา ผู้บริหาร
มีบทบาทสำคัญในการร่วมกับคณะครูกำหนดปฏิทินการวัด
และประเมินผลอย่างชัดเจน กำหนดแนวทาง การพัฒนา
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้ง
ไว้ พร้อมทั้งติดตาม กำกับครู ให้มีการวัดผลตามหลักเกณฑ์
และระเบียบการวัดผลประเมินผล ของกระทรวงศึกษาธิการ
สนับสนุนงบประมาณจัดทำเอกสาร แบบฟอร์มเกี่ยวกับการวัด
และการรายงานผลการประเมินนักเรียนแก่ผู้ปกครองแล้วให้
ครูรายงานผลการเรียนและผลการวัดตามความก้าวหน้า
ของนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบทุกภาคเรียน และครูนำผล
การประเมินนักเรียนไปปรับปรุงการเรียนการสอนในครั้ง
ต่อไปซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของนพwana วิภักดิ์ (2551 :
16) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการ
ต้องแสดงออกถึงความสามารถในการพัฒนางานด้านการเรียน
การสอนร่วมกับครูหรือการดำเนินการกำกับติดตามความก้าวหน้า
ทางการเรียนรู้ของนักเรียน เพื่อให้การเรียนการสอนของ
โรงเรียน บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับ
แนวคิดของ Krug (1992 : 8-10) ที่กล่าวว่า พฤติกรรมหรือ
การกระทำที่แสดงให้เห็นถึงภาวะผู้นำทางวิชาการที่มี
ประสิทธิภาพนั้นคือการกำกับติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน

2. ผลการวิจัยพบว่าประสิทธิภาพการสอนของครู
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3
โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากในยุคของการปฏิรูป

การศึกษา ครูซึ่งเป็นหัวใจสำคัญทางการศึกษาได้รับการส่งเสริมและพัฒนาให้มีคุณภาพและมาตรฐานให้เหมาะกับวิชาชีพ ขั้นสูงตลอดจนการประกันคุณภาพการศึกษาที่โรงเรียนต้องผ่านการประเมินเพื่อรับรองคุณภาพการศึกษา จึงทำให้ครูตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตน มีความกระตือรือร้นในการสอนมีความชัดเจนในการจัดการเรียนการสอนพร้อมทั้งใฝ่หาวิธีการสอนที่เหมาะสมกับกิจกรรมครูทุกคนให้ความรักความเอาใจใส่มีความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน และการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน และทางสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ได้จัดทำโครงการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน มีการจัดค่ายวิชาการระดับกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีการออกเยี่ยมค่าย กำกับ ติดตาม นิเทศครูเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สอดคล้องกับแนวคิดของยูริติดา ฆาปัญญา (2554 : 3-4) กล่าวว่า ในการพัฒนาศักยภาพของครูให้มีประสิทธิภาพในการสอนนั้นครูจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนหรือกระตุ้นเพื่อให้ครูได้รับการตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานในด้านการยอมรับ ครูจึงเกิดความพอใจในการทำงานอย่างต่อเนื่อง มีความมุ่งมั่นตั้งใจกระตือรือร้นในการสอนและการทำงานนั้นให้บรรลุเป้าหมายได้ ผลวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของนาวา สุขรมย์ (2550 : 120-127) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 2 พบว่าโดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก

3. ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิภาพการสอนของครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เนื่องจากการที่ผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ สนับสนุนในด้านจัดการเรียนการสอน พัฒนาความเป็นครูมืออาชีพ กำกับติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน และผู้บริหารมีความรู้ความสามารถในการบริหารหลักสูตรและการสอน ใ้ทั้งงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์เพียงพอสำหรับให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องตามจุดมุ่งหมายของการศึกษาย่อมทำให้ครูสามารถปฏิบัติหน้าที่ในการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นตามไปด้วยทั้งในแง่ของความกระตือรือร้นในการสอน การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน การพัฒนาวิธีการสอน ความชัดเจนในการจัดการเรียนการสอน และรวมไปถึงคุณภาพของความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน สอดคล้องกับแนวคิดของสุวิทย์ มูลคำ (2544 : 54-55) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียน

การสอนให้มีประสิทธิภาพนั้น ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการที่มีประสิทธิภาพต้องมีการสนทนากับครูเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน ใช้วิธีถามคณครูและขอคำแนะนำจากครูถึงวิธีการสอน เนื้อหาหลักสูตร การให้ความสำคัญ ในการเน้น การศึกษาด้านการเรียนการสอน จนบรรลุผล ตามเป้าหมายของสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพผล วิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของพนมา วิภักดิ์ (2551 : 80) ซึ่งได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย พบว่า ภาวะผู้นำ ทางวิชาการของผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1.1 จากผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรศึกษาและพัฒนาศักยภาพด้านหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และการบริหารหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง

1.2 ผลการวิจัยพบว่าประสิทธิภาพการสอนของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านความชัดเจนในการจัดการเรียนการสอน ดังนั้นนอกจากการสนับสนุนให้ครูได้รับการพัฒนาศักยภาพด้านการสอนอย่างเหมาะสมและต่อเนื่องแล้วผู้บริหารสถานศึกษาและฝ่ายงานวิชาการของสถานศึกษา ควรจัดการนิเทศการสอนและเข้าไปมีส่วนร่วมในการทำงานของครู ประเมินผล การสอนของครูและให้ข้อมูลย้อนกลับ มอบหมายการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนตรงกับสาขาวิชาและความถนัดของครู เพื่อนำมาปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน ทั้งนี้ อาจขอความร่วมมือจากผู้เชี่ยวชาญจากภายนอกร่วมด้วย

1.3 ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับประสิทธิภาพการสอนของครูมีความสัมพันธ์ในทางบวก ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญ ในการพัฒนางานภาวะผู้นำด้านวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา มีการกำกับ นิเทศ ติดตามงานอย่างต่อเนื่อง กำหนดแผนงานพัฒนาอย่างชัดเจน ส่งเสริมให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนนโยบาย

ส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ต้องสร้างบรรยากาศเชิงบวกด้านการเรียนรู้ร่วมกัน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 งานวิจัยนี้ได้ข้อค้นพบเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่าง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับ ประสิทธิภาพการสอนของครู ดังนั้นจึงควรวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป เพื่อให้ได้คำตอบวิจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของ ผู้บริหารสถานศึกษาในด้านใดบ้างที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอน ของครู และแต่ละด้านมีน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) เท่าใด เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของ ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการสอนของ ครูต่อไป

2.2 ควรมีการศึกษาปัจจัยด้านต่าง ๆ ที่ส่งผล ต่อประสิทธิภาพการสอนของครูไม่เพียงแต่ตัวแปรด้านภาวะผู้นำ

ทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเท่านั้น ทั้งนี้เพื่อให้ได้ สารสนเทศเกี่ยวกับตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการสอน ของครู อย่างรอบด้านมากขึ้น

2.3 ควรทำวิจัยเชิงคุณภาพ เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ การจัดกลุ่มสนทนา เป็นต้น ในโรงเรียนที่มี ประสิทธิภาพการสอนของครูในระดับสูงเพื่อนำเสนอ สาธารณชนได้เรียนรู้เกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียน การสอนให้เกิดประสิทธิภาพ ผลลัพธ์ของประสิทธิภาพ การสอนของครูและเพื่อให้ทราบปัจจัยที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ จากปรากฏการณ์จริง ซึ่งจะนำไปสู่การปรับปรุงพัฒนา ประสิทธิภาพการสอนของครูในโรงเรียนอื่น ๆ ต่อไป

รายการอ้างอิง

- ชญาภาญจน์ เจริญชนม์. (2553). ภาวะผู้นำทางวิชาการที่มีผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาขอนแก่น เขต 1. การศึกษาอิสระ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ธีระ รุญเจริญ. (2546). การบริหารโรงเรียนยุคปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ : ข้าวฟ่าง.
- นพwana วิภักดิ์. (2551). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). อุดรธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- นาวา สุขรมย์. (2550). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการสอน ของครูโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหาร การศึกษา). อุดรธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- นุชลี อุปภัย. (2554). ประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์ในศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล. กรุงเทพฯ : สถาบัน เทคโนโลยีราชมงคล.
- บุญชม ศรีสะอาด และคณะ. (2553). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ยุวธิดา ขาปัญญา. (2554). การเสริมสร้างพลังอำนาจของครูในโรงเรียนประถมศึกษา : การวิจัยฐานราก. วิทยานิพนธ์ ปร.ด. (การบริหารการศึกษา). ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- รุ่ง แก้วแดง. (2543). การปฏิวัติการศึกษาไทย. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : มติชน.
- ละอองดาว ประโธง. (2554). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับพฤติกรรมการ สอนที่มีประสิทธิผลของครูในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดเลย. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วิเชียร ทองคลี. (2554). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการจัดการ เรียนรู้ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหาร การศึกษา). นครราชสีมา : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2548). โรงเรียนองค์การแห่งการเรียนรู้รอบแนวคิดเชิงทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ทิพย์วิสุทธิ.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3. (2559). ข้อมูลสารสนเทศ : กลุ่มนโยบายและแผน. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3. จังหวัดร้อยเอ็ด.

สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2554). เอกสารประกอบการประชุมประจำปี : ทิศทางแผนพัฒนาฉบับที่ 11 ณ ห้องแกรนด์ไดมอนด์ บอลรูม ศูนย์แสดงสินค้าและการประชุมอิมแพ็ค. 6 สิงหาคม 2553. หน้า 1 - 31.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545-2549). กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2552). แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สุวิทย์ มูลคำ. (2554). เทคนิคแห่งความสำเร็จ เรียนรู้สู่ครูมืออาชีพ. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์.

Bloom, B.S. (1976). *Organization Behavior Structure Process*. 9th ed. New York : McGraw-Hill.

Krug, S. (1992). "Instructional Leadership : A Constructivist Perspective." *Educational Administration Quarterly*. 28(3) : 8-10.

